

LIETUVOS
POLITINIŲ
KALINIŲ IR
TREMINIŲ SAJUNGOS
SAVAITRAŠTIS

TREMINIUS

2002 m. spalio 10 d. Nr. 41 (519) Eina nuo 1988 m. spalio 28 d.

Burkimės į V. Adamkaus rėmimo sąjūdį

Gruodžio 22 d. rinkime Lietuvos Respublikos prezidentą, kartu įvyks ir savivaldybių rinkimai. Jau aiškus pretendentų į valstybės vadovo postą sąrašas. Netrukus paašiks ir kandidatai į savivaldybių tarybas. Pusantro tuzino daugiau ar mažiau žinomų drąsulių meta iššūki dabartiniam Prezidentui Valdui Adamkui, turinčiam teisę į antrąją kadenciją. Visais būdais bus stengiamasi įsikraustyti į rūmus Daukanto aikštėje, Vilniuje. Daugelis pretendentų – ambicingi ir tušti, dažnam net ir žodis gėda negirdėtas.

Per 1992 ir 1997 metų rinkimus išaiškėjo labai įdomus dalykas – abu kartus pagrindinė kova vyko tarp Lietuvos valstybingumo tradicijos ir posovietinės įtakos, tarp tremtinio ir buvusios sovietų nomenklatūros atstovo, buvusio žymaus komunisto ar komjaunimo auklėtinio. Ir S. Lozoraitis, ir V. Adamkus – okupacijos aukos ir buvę tremtiniai – nesvarbu, kad ne į Sibirą, o į Vakarų. Valstybės mastu žiūrint, jie abu ne-

teko tėvynės.

Atlaikę sovietų gulagus politiniai kaliniai ir tremtiniai ir grįžę buvo persekiojami, menkinami. Jie sunkiai pasiekdavo aukštąjį išsilavinimą. O Vakarų tremtiniai vis dėlto galėjo perimti geriausią tų šalių patirtį, jiems niekas netrukdydė išlaikyti Lietuvos kaip nepriklausomos valstybės tęstinumo aspiraciją. Galbūt tai Vakarų tremtiniams leido daugiau nei lygiaverčiai varžytis su nomenklatūros elitu prezidento rinkimuose ir įtikinti rinkėjus. Kita vertus, rinkimų rezultatai patvirtino sovietinio mąstymo įtaką. 1992 metais tik Kauno miestas ir rajonas išrinko prezidentu S. Lozoraitį, beveik visa Lietuva buvo už nomenklatūros atstovą.

Tautos sąmonėjimas – ilgalaikis reiškinys, Lietuvos sąlygomis kas penkeri metai padidėjantis 10-12 procentų. Prisiminkite: 1992 m. S. Lozoraitis gavo 38, o A. Brazauskas – per 60 proc. balsų; 1997 m. V. Adamkus – gerus 50, o A. Paulauskas mažiau nei 50 proc. balsų.

(keliamą į 2 psl.)

Ingrida VĖGELYTĖ

Žinios iš Seimo

Netekome Seimo nario

Šią savaitę Seime liūdna: kaip ir kitose gyvenimo srityse, lemtis ir čia paliko savo ženklą. Mirė Seimo narys socialdemokratas 43 metų amžiaus Rimantas Ruzas. Gedulo skraistės pridengė Seimo veidrodžius. Kavinėse prtilo kalbos ir šurmuly. Sukrėsti netekties socialdemokratams drebančiu balsu minėjo savo kolegą Seimo spaudos konferencijų salėje.

Seimo narys sunkią gal-

vos traumą patyrė rugsėjo 30-ąją avarijos pakaunėje metu, kai Seimo kanceliarijos automobilis "Audi 100" iširėžė į ta pačia kryptimi važiuojančią vilkiką "Iveco". Ant užpakalinės automobilio sėdynės sėdėjęs Seimo narys galva trenkėsi į metalines kėbulo konstrukcijas ir patyrė sunkią traumą. Kauno medicinos universiteto klinikose parlamentarui buvo atlikta galvos operacija, kuri truko penkis valandas.

(keliamą į 3 psl.)

Kviečiame rinkti parašus ir kituose LPKTS skyriuose

LPKTS būstinėje Kaune, Laisvės al. 39, I aukšte, renkami piliečių, prezidento rinkimuose palaikančių V. Adamkaus kandidatūrą, parašai. Paskutinė parašų rinkimo diena – spalio 18-oji.

Būkite aktyvūs. Su savimi turėkite pasą.

Lietuvos kančių keliais

Rugsėjo pabaigoje buvo surengta išvyka į kraujo ir ašarų prisigėrusias panemunės apylinkes. Pirmas sustojimas – kančių kalnelis Raudondvaryje. Čia, šalia stribų būstinės, buvo niekinami žuvę partizanai, o dabar stovi granito plokštė, kurioje iškalti žuvusių partizanų vardai ir žuvimo datos. Viršuje įrašas: "Jie norėjo gyventi, bet turėjo drąsos mirti". Priešais plokštę – Lietuvos laukų akmuo. Jame šie žodžiai: "Žuvusiems už Lietuvos laisvę".

Vilkija. Čia, Kartuvių kalnelyje, 1863-1864 m. Muravjovas su sėbrais korė sukilėlius, čia pokario metais tų pačių Muravjovo palikuonių buvo žudomi ir niekinami Lietuvos laisvės gynėjai.

Kelyje Vilkija-Seredžius tebestovi 19 a. karčema, kurioje 1863 12 17 buvo suimtas sukilėlių vadas Antanas Mackevičius (netrukus Kaune buvo pakartas). Jo suėmi-

mo vietą žymi granito plokštė, pastatyta 1998 metais.

Seredžius. Šio miestelio apylinkėse labai žiauriai buvo naikinami partizanai. Kalnelyje – paminklas žuvusiems, sodybų vietose – kryžiai. Žmonės dar prisimena Burbynės tragediją, kai smogikai nepagailėjo net trejų mėnesių kūdikio – sudegino jį lopšyje. Gal dar ir šiandien jo vėlė blaškosi po pasaulį, nerasdama, kur prisiglausti. Net ir ne kiekvienas užkietėjęs budelis būtų galėjęs gyvam žmogui į akis kalti vinis... Tamošių kaimo paminklo lentoje įrašyta: "1945 m. stalininio teroro kankiniai". Lentos apačioje prierašas: "Jie ugnimi ir kalaviju mus naikino – laisvės troškimo, neišrovė."

Ir Vozbutų kaimė vyko kruvinos skerdynės. Dabar čia iškilusi lauko akmenų koplytėlė, kurią sumūrijo Prisiškėlimo apygardos partizanas Vytautas Smitrius.

(keliamą į 4 psl.)

Aktualijos

■ Prieš išvykdamas su darbo vizitu į Vokietiją, šalies Prezidentas V. Adamkus spėjo aptarti Lietuvos integracijos į NATO eigą su Suomijos kariuomenės vadu admiralu J. Kaskeala.

■ Pilietybės įstatymas vertinamas kontraversiškai. Vienu aspektu – įstatyme atsakyta kai kurių suvaržymų, tarkim, nuostatos dėl pilietybės netekimo nutraukus faktinius ryšius su Lietuva, nuostatos neteikti pilietybės ligoniams (chroniškiems narkomanams ar sergantiems pavojingomis infekcinėmis ligomis). Kita vertus, sustiprinta nuostata palengvinti pilietybės išsaugojimą lietuvių kilmės asmenims.

■ Opozicinė Tėvynės sąjungos (LK) frakcija siūlo Seimui svarstyti įstatymo projektą "Dėl nacionaliniam saugumui strategiškai svarbių įmonių valdymo". Šiame parlamentarės R. Juknevičienės įregistruotame projekte nurodoma, kad valstybė turi išlaikyti sprendžiamąją galią AB "Klaipėdos nafta".

■ Prasidėjus rinkimų agitacijai paskelbti sociologinės apklausos duomenys rodo, kad Lietuvos Prezidento reitingas pakilo 8,8 punkto. Už V. Adamkų balsuotų 27,8 proc. rinkėjų. Artimiausias jo varžovas A. Paulauskas tesurinktų tik 12,5 proc. rinkėjų balsų.

■ Šalies Prezidentas V. Adamkus, antrą kartą kandidatuosiantis į prezidento postą, pasisako už garbingas varžybas. "Rinkimų metu turime išlaikyti orumą. Tam įpareigoja mano šiuo metu užimanamos prezidento pareigos", – sakė V. Adamkus vykusiam pirmajame darbiniam savo rinkimų štabo susitikime.

■ Įvykusiame antrajame Lietuvos dešiniųjų sąjungos (LDS) suvažiavime naujuoju partijos pirmininku išrinktas Kovo 11-osios Akto signataras, buvęs vidaus reikalų ministras, dabar advokatas V. Žiemelis.

■ Buvusi Šiaulių merė V. Stasiūnaitė, pavasarį netekusi savo posto ir pašalinta iš Naujosios sąjungos (socialliberalų) gretų, šiuose savivaldybės rinkimuose dalyvaus kartu su moderniaisiais krikščionimis demokratais.

Burkimės į V. Adamkaus rėmimo sąjūdį

(atkelta iš 1 psl.)

Jei šis sąmonėjimas tęsis, tai šiemet dabartinis Prezidentas turėtų būti išrinktas jau pirmajame ture – gauti apie 60 proc. balsų. Tai nebus lengva, nes tie pusantra tuzino konkurentų sutelkti ne laimėti, o išskaidyti rinkėjų balsus. Nors kalbama apie antrąjį turą su V. Adamkumi, bet nė vienas varžovas nenorėtų, kad dabartinis Prezidentas patektų į tą turą, ir visais būdais stengsis jį išstumti. Net krikdemai su K. Bobeliu priešakyje iš paskutiniųjų murkdys V. Adamkų pagal amerikonišką kovos purvo vonioje taisyklę.

Šiemet miręs mūsų dainius Bernardas Brazdžionis šaukė tautą, GPU užguitą, šaukė už tiesą, teisingumą, vienybę ir Dievą. Turime įsiklausyti į po-

eto žodžius, siekti laisvos ir garbingos Lietuvos. Lietuvos vakarietiška tradicija tęsiasi nuo karaliaus Mindaugo laikų. Prezidentas, kurį šiemet išrinksime, 2003 metais vadovaus Lietuvos valstybingumo 750 metų iškilimams Vilniuje, priims užsienio šalių vadovus. Ir Valdas Adamkus, ir ponija Alma Lietuvai gėdos nepadarė ir nepadarys.

Visi buvę Lietuvos politiniai kaliniai, tremtiniai, jų šeimos ir giminės privalome susijungti į V. Adamkaus rėmimo sąjūdį, nepaisant to, kokiam judėjimui ar politinei partijai priklausome ar prijaučiame. Toks sąjūdis, Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos remiamas, turėtų eiti ir į savivaldybių rinkimus Kauno mieste. Reikėtų kviešti autori-

tingus ir patirtį turinčius iškilus žmones į kandidatų sąrašą, pasiūlyti savo kandidatą į mero postą.

Lietuva turi pakilti virš asmeninių ambicijų ir partinių grupių puikybės į kovą už garbingą valstybės tradiciją. Okupacijos metais visa Lietuva buvo paversta lageriu ir teroro lauku – beveik nėra šeimos ar giminės, nenukentėjusios tais metais. Rinkdami Valdą Adamkų dar vienai kadencijai Lietuvos prezidentu pasakysime “ne” buvusiai nomenklatūrai su jos įvairiomis spalvomis perdažytais pretendents, kurių giesmėse – neapykantos ir melo, o ne krikščioniškos meilės melodijos.

Arimantas
DRAGŪNEVIČIUS

V. Adamkų remiančių buvusių politinių kalinių bet kokia kaina nori ir K. Bobelis

Artėjančių prezidento rinkimų vėjus visu pajėgumu įtraukė ir Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungą. Rugšėjo 5 d. LPKTS valdyba priėmė nutarimą, kuriame skelbiama, kad ji prezidento rinkimuose remia V. Adamkaus kandidatūrą.

Tokį sprendimą patvirtino ir artima buvusių politinių kalinių ir tremtinių bendražygė – Tėvynės sąjunga (Lietuvos konservatoriai). Spalio 5 d. Seime posėdžiavusi konservatorių taryba patvirtino jau anksčiau šios partijos vicepirmininko Andriaus Kubiliaus paskelbtą raginimą remti V. Adamkų.

LPKTS nariai įsitraukė į V. Adamkaus rinkimų štabo veiklą visoje šalyje. Dabar jie aktyviai renka parašus įvairiuose miestuose. Rinkimų štabo vadovybė taip pat noriai bendrauja su buvusiais politiniais kaliniais ir tremtiniais. Pavyzdžiui, Raseinių krašte Sąjungos nariams net siūloma vadovauti V. Adamkaus rinkimų kampanijai.

Deja, politiškai aktyvūs piliečiai, kurie ne tik balsuotų už dešiniųjų kandidatą, bet ir būtų puikūs pagalbininkai rinkimų kampanijoje, dabar itin paklausūs. Tad visai nenuostabu, kad kito kandidato į Lietuvos prezidento postą – K. Bobelio rinkimais besirūpinantys krikščionys demokratai daro viską, kad laimėtų buvusių politinių kalinių ir tremtinių draugystę.

Klaipėdoje LPKTS raginama dirbti K. Bobeliui

Neseniai į LPKTS Klaipėdos skyrių su neetišku prašymu padėti “įkurdinti savarankišką skyrių” Klaipėdoje kreipėsi prie krikščionių demokratų pernai įsteigta Politinių kalinių, partizanų ir tremtinių sekcija. Savo rašte šios sekcijos dabartiniai vadovai J. Šimanskas ir B. Vaišnora pretenzingai ir melagingai teigia, kad 2001 m. gruodžio 1 d. Kaune po krikščionių demokratų vėliava susijungė buvę politiniai kaliniai, partizanai ir tremtiniai. Tad dabar LPKTS nariai raginami spjauti į savo partiją ir dirbti krikščionims demokratams organizuojant K. Bobelio rinkimų kampaniją.

“Taigi būtų malonu, kad ir Tamstos taip padarytumėte, nes rinkimus K. Bobelis turi laimėti!” – rašoma rašte, kurį gavo LPKTS Klaipėdos skyrius.

“Tremtinys” jau ne kartą rašė apie agresyvią K. Bobelio ir jam pavaldžių krikščionių demokratų taktiką buvusių politinių kalinių ir tremtinių atžvilgiu, minėjo, kad šis politikas žaidžia korta, kurios neturi. Suprasdamas, kad už jį daugiausia balsuotų garbingo amžiaus rinkėjai, jis sugalvojo išnaudoti buvusius politinius kalinius ir tremtinius. Kai 2001 m. gruodžio 1 d. buvo paskelbta, kad krikščionys de-

mokratai Kaune įsteigė ketvirtą šios partijos sekciją – Politinių kalinių, partizanų ir tremtinių sekciją, iš karto paaiškėjo, kam ji reikalinga. Mat šios sekcijos pirmąją rezoliucija buvę politiniai kaliniai krikščionių demokratų tarybos prašė iškelti K. Bobelio kandidatūrą LR prezidento rinkimuose, o patį K. Bobelį prašė sutikti kandidatuoti.

Sukėlė viešus politinių ir visuomeninių organizacijų protestus

Priminsime, kad ši sekcija buvo kuriama negarbingai, kitų dešiniųjų partijų sąskaita, jas skaldant. Taip pat ir LPKTS. Šios sekcijos įkūrimas sukėlė daug nepasitenkinimo ir protestų.

Tąkart viešai neigti bobelininkų melus buvo priverstas Politinių kalinių partijos (PKP) pirmininkas Z. Medineckas. Mat krikdemai pasiūdoję iš PKP pašalintais nariais pareiškė, kad minima sekcija kuriama PKP pagrindu, o krikščionys demokratai tampa dešiniųjų vienijimosi centru.

Minimos sekcijos prie krikščionių demokratų atsiradimas privertė viešus paneigimus skelbti ir Politinių kalinių ir tremtinių bendrijos pirmininką V. Miliauską.

(keliami į 3 psl.)

Laiko pulsas

■ Iškritęs pirmasis sniegas neatvėsino kai kurių pretendentų į prezidento postą perkaitusių galvėlių. Vyriausioji rinkimų komisija (VRK) parašų rinkimo lapus jau išdavė devyniolikai pretendentų į kandidatus, o bandyti laimėti prezidento rinkimuose žada 23 pretendentai. Dauguma jų net neįvykdys startinio normatyvo: nesurinks reikiamų 20 tūkst. parašų, ir praras piniginius užstatus, siekiančius po pusšesto tūkst. litų. Ši suma galėtų būti pakelta bent iki 50 tūkst. litų, kad kiltų kuo mažiau pagundų ir kova dėl pagrindinio valstybės posto nebūtų paversta balaganu. Jei pretendentas verkšlena, kad neturi darbo ir todėl neišgali susimokėti užstatą, tai iš kur jis sugebės gauti lėšų rinkimų kovai, kuriai prireiks neabejotinai didesnių sumų? Vytautas Šerėnas pripratęs užsiimti klounada, o kokia didybės manija apsuko galvas save rimtais politikais laikantiems Rimantui Dagiui, Kazimierai Prunskienei ir kitiems? Kai kurie teisininkai atkreipė dėmesį į teisinį kazusą dėl kandidatų pilietybės. 1998 m. Konstitucinis Teismas išaiškino, jog pilietybės atsisakymas galioja tik tuomet, kai pilietybės atsisakymo procedūros užbaigiamos pagal šalies, kurios piliečiu yra asmuo, įstatymus. Prezidento V. Adamkaus rinkimų štabo vadovė Ona Volungevičiūtė VRK įteikė dokumentus, patvirtinančius, jog V. Adamkus jau 5 metai nėra JAV pilietis. JAV valstybės departamento išduotame JAV pilietybės praradimo sertifikate nurodoma, jog V. Adamkus nėra JAV pilietis nuo 1998 m. vasario 25 dienos. Todėl turėtų baigtis spekuliacijos šia tema, kurias bando sukelti dabartinio šalies vadovo oponentai. Dėl kitų dviejų pretendentų – Lietuvos krikščionių demokratų lyderio Kazio Bobelio ir Australijoje gimusio teisininko Juozo Petraičio – VRK tebeturi abejonių. Pasak Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininko Zenono Vaigausko, jiems dar reikės įrodyti, kad yra atsisakę svetimos šalies pilietybės. Jei paaiškėtų, kad daktaras Kazys Bobelis dar tebėra JAV pilietis, tai jis galėtų netekti ir Seimo nario mandato.

■ Europos Komisija šią savaitę pateiks rekomendacijas, kuriose dešimties kandidačių grupei – tarp jų ir Lietuvai – siūloma prisijungti prie Europos Sąjungos 2004 metais. Galutinis sprendimas dėl ES plėtros bus priimtas šių metų gruodį įvyksiančiame bloko narių vadovų aukščiausio lygio susitikime Kopenhagoje. Iki lemtingų sprendimų lieka visai nedaug laiko, todėl Rusija skuba ir dar labiau spaudžia Lietuvą dėl bevizio judėjimo per šalies teritoriją. Aukšti Rusijos pareigūnai net ragina atidėti Lietuvos priėmimą į Europos Sąjungą, kol nebus išspręstas kaliningradiečių judėjimo klausimas per mūsų šalies teritoriją pagal Rusijos supratimą ir norus. Dėl šio sprendimo Rusija rado sąjungininkų Prancūzijoje, Italijoje, Ispanijoje ir Graikijoje. Šios vadinamosios pietinės Europos Sąjungos bloko šalys pritaria Rusijos prezidento Vladimiro Putino peršamai bevizių traukinių judėjimo per Lietuvos teritoriją idėjai. Kad tokios užmačios Lietuvai yra labai pavojingos, patvirtina šios savaitės įvykiai: iš tranzitu per Lietuvą iš Maskvos į Kaliningrado sritį vykstančio keleivinio traukinio paspruko du keleiviai, avariniu būdu sustabdė traukinį ir atsirakinę vagono duris. Tai jau ne pirmas kartas, kai keleiviai iššoka iš tranzitu per Lietuvą į Kaliningrado sritį ir iš jos vykstančių traukinių. Galima neabejoti, jog toliau tokių incidentų tik daugės. Valstybės Dūmos pirmininkas G. Seleznievas per susitikimą su Liuksemburgo ministru pirmininku Ž. K. Junkeru pažadėjo neleisti, kad Rusijos piliečiai, vykstantys į Kaliningrado sritį ir atgal per Lietuvos ir Lenkijos teritoriją, būtų “žeminami specialiomis vizomis”. Į vykstantį begėdišką ir akiplėšišką spaudimą operatyviai sureagavo tik konservatorių lyderis prof. V. Landsbergis. Jis besiklostančią situaciją pavadino nauju suokalbiu. Profesorius nuogaštuoja, kad šis nuo Molotovo-Ribentropo pakto gali skirtis nebent tuo, kad jį pasirašys dar viena dalyvė “savo noru” (turi omenyje Lietuvą). Kadangi lapkričio mėnesį Kopenhagoje numatomas Rusijos ir ES viršūnių susitikimas, G. Seleznievas mano, jog reikėtų atidėti Lietuvos ir Lenkijos priėmimą į ES ir Šengeno erdvę, kol bus galutinai sureguliuoti su Kaliningrado sritimi susiję klausimai. Lietuvos Vyriausybės ir jos derybininkams prireiks tvirto stuburkaulio derantis ir atlaikant spaudimą tiek iš Rusijos, tiek iš ES pusės.

Jonas KUNDROTAS

V. Adamkų remiančių buvusių politinių kalinių bet kokia kaina nori ir K. Bobelis

(atkelta iš 4 psl.)

Mat krikdėmai pasinaudojo ilgamečiu savo partiečiu G. Daubaru, kuris taip pat yra ir gausios visuomeninės organizacijos – Politinių kalinių ir tremtinių bendrijos Vilniaus skyriaus pirmininkas. Tąkart G. Daubaras Seimo spaudos konferencijų salėje kartu su bobelininkais pareiškė, kad PKTB Vilniaus skyriui priklausau 5,5 tūkst. buvusių politinių kalinių ir tremtinių ir jie ketina prisidėti prie LKD politinių kalinių, partizanų ir tremtinių sekcijos kūrimo.

PKTB pirmininkas V. Miliuskas buvo priverstas paneigti Vilniaus skyriaus vadovo išsakytus bendrijos ketinimus kurti LKD politinių kalinių, partizanų ir tremtinių sekciją.

“Tenka apgailestauti, kad Vilniaus skyriaus tarybos pirmininko G. Daubaras spaudos konferencijoje Seime išsakytos mintys bendrijos atžvilgiu nebuvo aptartos nė vienoje valdymo struktūroje. G. Daubaras nebuvo deleguotas į LKD politinių kalinių, partizanų ir tremtinių sekciją. LPKTB jokių savo struktūrų lygmeniu nesvarstė dr. Kazio Bobelio iškelimo kandidatų ir

Lietuvos Respublikos prezidento pareigas. Visos mintys ir teiginiai Bendrijos ir jos narių atžvilgiu išsakytos ilgamečio KDP nario G. Daubaras spaudos konferencijoje laikytinos asmeninėmis ir nesietinos su Bendrijos veikla”, – rašoma LPKTB pirmininko Vyto Miliausko rašte.

Išstojo iš Lietuvos krikščionių demokratų

Praėjusią savaitę ir G. Daubaras suprato, kaip negražiai K. Bobelis ir jo bendražygiai vykdė savo rinkiminę kampaniją. Viename šalies dienraštyje jis paskelbė viešą laišką, kuriame praneša, kad išstoja iš krikščionių demokratų partijos ir detalai išsako priežastis, kodėl taip daro.

“Pasukus partijai į kairę, beatodairiškai kritikuoju, o labiausiai dešiniąsias jėgas, buvimas šios partijos nariu tapo neįmanomas. Prasidėjus prezidento ir savivaldybių rinkimų kampanijai, tapo aišku, kad Lietuvos krikdėmai pagrindiniu savo “priešu” pasirinko dabartinį šalies vadovą ir dešiniąsias partijas. Noriu paaiškinti žodį “prie-

šu”. Tai ne mano išgalvotas žodis, o pareiktas Vilniaus m. partijos valdybos posėdyje, jos vadovo (tiesa, paskui pasitaisė ir pridūrė – konkurentų). Pasižiūrėję šmeižikiškų partijos vadovų laidų per televiziją ir radiją, žmonės klausia: kur eina ir ko siekia ši partija?” – rašo G. Daubaras viešame laiške.

Taigi išbuotiems rinkimų vajuos krikdėmams, atrodo, teks iškelti koją iš Bendrijos. Maža to, dabar jau buvęs ilgametis krikščionis demokratas G. Daubaras visus Sibiro gulagų politinius kalinius ir tremtinius paragino neremti bobelininkų nei prezidento, nei savivaldybių rinkimuose.

“Mes visi, nukentėję nuo sovietinės okupacijos žiaurumų, neleiskime, kad krikščionišku vardu prisidengusi ši partija atėitų į valdžią. Būkime aktyvūs dabartinio šalies vadovo rėmėjai. Mums ne pakeliui su karjeristais ir apsimitėliais. Tikiu, kad netolimoj ateity atsiras vieninga ir krikščioniškais principais pagrįsta dešinioji krikdėmų partija, kuri vienas visus Lietuvos tikinčiuosius ir pažangaus mąstymo žmones”, – rašo G. Daubaras.

Žinios iš Seimo

(atkelta iš 1 psl.)

Po operacijos jo gyvybę palaiškė medicinos įranga. Sąmonės R. Ruzas taip ir neatgavo.

Į avariją pakliuvusių automobilių vairuotojai nenukentėjo. Tyrimai alkotesteriu parodė, kad abu jie nebuvo apsvaigę nuo alkoholio.

Pirmadienį paskelbtame Seimo spaudos tarnybos pranešime pažymima, jog R. Ruzas “buvo aktyvus politikas, todėl jo mirtis – didelė netektis Seimui, tačiau skaudžiausia jo pasiges žmona Marija ir dvi dukrytės – Teodora ir Modesta”.

Seimo nario artimiesiems pagalbą siūlė daugybė žmonių iš visos Lietuvos. Tačiau Seimo valdyba sudarė savo laidojimo komisiją, kuri organizavo parlamentaro laidotuves.

R. Ruzas į Seimą buvo išrinktas daugiamandatėje apygardoje pagal A. Brazausko socialdemokratinės koalicijos kandidatų sąrašą. Pagal Seimo rinkimų įstatymą, laisvą Seimo nario vietą daugiamandatėje apygardoje užima pirmasis sąrašė esantis kandidatas, negavęs Seimo nario mandato. Pirmasis pagal šį sąrašą į laisvą Seimo nario vietą gali pretenduoti dabartinis premjero Algirdo Brazausko sekretoriato vadovas Antanas Valys.

Artėjantys prezidento rinkimai kandidatei sukėlė amneziją

Praėjusią savaitę Vyriausiąją rinkimų komisiją Seime užplūdę pretendentai, ketinantys kandidatuoti į prezidento postą, demonstravo amnezijos (ligos, pasireiškiančios atminties praradimu) įvairias stadijas. Pavyzdžiui, kai kurie negalėjo atsiminti, kokios šalies piliečiai iš tiesų yra. O štai Seimo narė K. Prunskienė užmiršo, kad ji bendradarbiavo su KGB. Komisijai pateiktoje pretendento į prezidento postą anketoje ji neigiamai atsakė į klausimą, ar bendradarbiavusi su buvusios Sovietų sąjungos ar užsienio slaptosiomis tarnybomis.

Dar praėjusio dešimtmečio pradžioje Aukščiausiasis Teismas remdamasis įstatymu “Dėl deputatų, įtariamų sąmoningu bendradarbiavi-

mu su kitų valstybių specialiosiomis tarnybomis, mandatų patikrinimo” pripažino, kad ekspremjerė Kazimiera Prunskienė sąmoningai bendradarbiavo su KGB. Nors Vyriausiajai rinkimų komisijai ir žurnalistams K. Prunskienė teigė, jog įstatymas “Dėl deputatų, įtariamų sąmoningu bendradarbiavimu su kitų valstybių specialiosiomis tarnybomis, mandatų patikrinimo” bus greitai panaikintas. Mat prezidento posto ketinanti siekti K. Prunskienė minėtą įstatymą laiko ydingu.

“Manau, jog daugumai kandidatų reikėtų rašyti tą patį, nes pagal tą įstatymą, kuris naikinamas, jeigu sutikote du ar daugiau kartų savo kaimyną, kuris galbūt dirbo KGB, jūs taip pat bendradarbiavote. Apsišvalgykite aplinkui”, – sakė K. Prunskienė.

Ir iš tiesų K. Prunskienei panorėjus, R. Karbauskui “paliepus” antradienį Seimo darbotvarkėje buvo svarstoma galimybė šį įstatymą naikinti. Tiesa, taip lengvai K. Prunskienei nepavyko išsisukti. Seimas atmetė siūlymą panaikinti prieš 11 metų priimtą įstatymą, numatantį galimybę rinkėjams balsuoti dėl pasitikėjimo parlamentaris, kurie nuslėpė praeityje bendradarbiavę su sovietinėmis ir kitų valstybių specialiosiomis tarnybomis.

Seimas nusprendė gražinti iniciatoriams tobulinti projektą, kuriuo buvo siūloma pripažinti negaliojančiu 1991 metais priimtą įstatymą “Dėl deputatų, įtariamų sąmoningu bendradarbiavimu su kitų valstybių specialiosiomis tarnybomis, mandatų patikrinimo”. Seimo Teisės ir teisėtvarkos komiteto nuomone, naikinant įstatymą, kartu reikėtų papildyti Prezidento, Seimo ir Savivaldybių tarybų rinkimų įstatymus, kad nesusiaurėtų galimybės tikrinti bendradarbiavimo su užsienio specialiosiomis tarnybomis faktus. Mat dabar apie bendradarbiavimą su užsienio specialiosiomis tarnybomis turi paskelbti kandidatai į prezidento postą ir Seimo narius. Maža to, Teisės ir teisėtvarkos komitetas pareiškė nuomonę, kad vertėtų apsvarstyti galimybę iškelti tokių reikalavimą ir kandidatams į savivaldybių tarybas.

Patikslinimas

Spalio 3 d. “Tremtynyje” (Nr.40), informacijoje “Kagiebinė praeitis po įstatymo uždanga”, išibrovė netikslumas. Paskutinės pastraipos pirmą sakinį skaityti: “Neseniai Vengrijos premjeras P. Medešis viešai pripažino buvęs KGB darbuotoju.” Redakcija skaitytojų atsiprašo.

Viešas laiškas profesoriui Liudui Truskai ir jo mecenatams

Rugsėjo 11-13 d. Varšuvoje vyko mokslinė konferencija “Pasipriešinimas totalitarinėms sistemoms Antrojo pasaulinio karo metu Vilniaus regione”. Konferencijoje kalbėjęs Lietuvos istorikas prof. Liudas Truska menkino Lietuvos istoriją, pristatė Lietuvą kaip karo nusikaltėlių ir nacių kolaborantų, svajojančių nusimaudyti žydų ir lenkų kraujo jūroje, kraštą. Jis melavo, iškraipė istorijos faktus ir šmeižė lietuvių tautą.

L. Truska 1941 m. birželio sukilimą vadino žydų skerdynėmis, pokario partizaninį karą – beprasmiu, o Laisvės kovų populiarinimą – kultu, trukdančiu blaiviai suvokti istoriją.

L. Truska tvirtino, kad sovietinės okupacijos metais lietuvių genocido nebuvo, nes buvo tik žydų genocidas nacių okupacijos metu. Lietuviai esą vokiečiams nesipriešino, jie tik kolaboravo ir

iš esmės kariavo Vokietijos pusėje. Jokios antinacinės lietuvių rezistencijos esą nebuvo.

L. Truska apsimeta nežinąs, kad ne tik šimtai nusikaltėlių dalyvavo žydų genocide, bet tūkstančiai lietuvių, rizikuodami gyvybe ir savo šeimos narių ateitimi, gelbėjo žydus iš pražūties, kad tūkstančiai lietuvių už atsakymą vykdyti nacių nurodymus buvo kalinami Štuthofio koncentracijos stovykloje, dešimtys tūkstančių išvežti priverstiniais darbams į Vokietiją. Šimtus inteligentų ir dvasininkų naciai sušaudė kaip įkaitus už ginkluotus vokiečių karių ir pareigūnų užpuolimus. Šimtai Vietinės rinktinės karių buvo sušaudyti už nepaklusimą nacių įsakymams.

Istorikas L. Truska tarsi nieko nežino, kad, nepaisant 1938 m. Lenkijos ultimatumo Lietuvai, skaudžiai paže-

minusio tautos savigarbą, Lietuva elgėsi garbingai, nesidėjo su nacistine Vokietija, priėmė kapituliusios Lenkijos kareivius ir iš jos tremiamus žydus, jais rūpinosi ir sudarė sąlygas išvykti į Angliją ir kitas šalis. Jis to “nežino” ir vadina lietuvius prastos moralės tauta. Jis nutyli teigiamus tautos charakterio bruožus ir suabsoliutina pavienių nusikaltėlių blogus darbus.

L. Truska yra Vilniaus pedagoginio universiteto ir Kauno Vytauto Didžiojo universiteto profesorius. Be to, pagal sutartį dirba LGGRT centre ir yra Tarpautinės teisingumo komisijos narys.

Kyla daug klausimų, į kuriuos turėtų atsakyti L. Truskos darbdaviai. Ar gali vienas žmogus dirbti keturiose ar penkiose institucijose nepakenkdamas darbo kokybei?

(keliamo į 4 psl.)

Viešas laiškas profesoriui Liudui Truskai ir jo mecenatams

(atkelta iš 3 psl.)

Ar gali melagis ir šmeižikas būti Tarptautinės teisingumo komisijos narys? Ar galima tokiam žmogui patikėti jaunosios kartos auklėjimą? Į šį klausimą galėtų atsakyti ir studentų organizacijos. Ar galima nenuspėjamo elgesio žmogų kviesti į Lietuvai atstovaujančias delegacijas?

Ir dar vienas klausimas LGGRTC vadovams: ar nepasirodė jau pats lenkų pusės sugalvotas konferencijos pavadinimas, provokuojantis skandalą? Juk Antrojo pasaulinio karo metu Vilniaus krašte veikusi lietuviškos orga-

nizacijos ir lietuviškos karinės įgulos rūpinosi lietuviybės puoselėjimu ir lietuviškų įstaigų apsauga nuo lenkų Armijos Krajovos ir bolševikų partizanų puldinėjimų. Pasipriešinimas totalitarinėms sistemoms galėjo būti svarstomas tik visos Lietuvos kontekste.

Pone profesoriau, Jūs privalote viešai atsiprašyti savo Tautos ir paprašyti atleidimo partizanų ir Laisvės kovų dalyvių už Jūsų paskleistą šmeižtą ir Lietuvos istorijos faktų iškraipymą.

**Lietuvos politinių kalinių
ir tremtinių sąjungos
valdyba**

LR Prezidentui Valdui Adamkui

Dėl Lietuvos energetikos padėties

Lietuvos energetikos strategijos projekte konstatuojama, kad 90 proc. pirminės energijos (energijos šaltinių ir žaliavos) gaunama iš vienintelio tiekėjo – Rusijos. „Lietuvos dujos“, Kauno elektrinė parduodama Rusijos valstybinei bendrovei „Gazprom“. „Mažeikių naftos“ kontrolinis akcijų paketas ir valdymo teisės perduodamos Rusijos bendrovei „Jukos“, kuri pripažįstama strateginiu investuotoju, lyg būtų keičiama strateginė valstybės kryptis. Lietuvos elektros energijos sistema techniškai ir teisiškai yra susieta su valstybine Rusijos vieningąja elektros energijos sistema (RAO JES). RAO JES ruošiasi pirkti Lietuvos elektros tinklus, Vilniaus, Kruonio, Mažeikių elektrines.

Energetinė diplomatija Rusijoje yra paskelbta jos tarptautinių politinių interesų įrankiu, o Lietuva patenka į visapusišką energetinę priklausomybę.

Susidariusi padėtis prieštarauja Lietuvos nacionalinio saugumo pagrindų įstatymo nuostatomis ir

kelia grėsmę savarankiškam, ne satelitiniam, Lietuvos valstybingumui. Mes manome, kad prasidėjo Lietuvos Nepriklausomybės degradacija.

Mes kreipiamės į Jūsų Ekselenciją kaip į aukščiausią Lietuvos pareigūną – valstybės vadovą ir reikalaujame:

- įvertinti Vyriausybės poziciją ir veiksmus, atvedusius į situaciją, kai energijos monopolistu tampa Rusija ir jos kapitalas;

- nedelsiant sušaukti Valstybės gynimo tarybą ir apsvarstyti susidariusią Lietuvos energetikos padėtį;

- imtis ryžtingų veiksmų ir panaudoti visas konstitucines bei asmeninio autoriteto galias apginti savarankišką Lietuvos Nepriklausomybę.

**Vytas Miliauskas, LPKTB
Povilas Jakučionis, LPKTS
Antanas Stasiškis, LPKS
Jonas Čeponis, LLK sąjūdis
Jonas Burokas,
LLK sąjunga
Algirdas Petrusėvičius,
LKSS**

Lietuvos kančių keliais

(atkelta iš 1 psl.)

Joje įrašytos kovose žuvusių, negrįžusių iš tremties ir fronto bei sudegintų kaimo pirkiose žmonių pavardės. Tačiau vieną dieną nuo koplytėlės dingo bronzinės plokštės. Buvusių partizanų dėka šiandien jos atstatytos.

Pakeliui į Veliuoną stovi grąnto plokštė su įrašu, kad čia buvo Zenono ir Rozalijos Jokimų sodyba, kurioje žuvo Vaidoto rinktinės vadas J.Čeponis su dviem draugais. Dabar žūties vietą primena

paminklinis akmuo.

Veliuona garsi ne tik Gedimino kalnu, bet ir savo meile Lietuvai, aukomis už jos laisvę, puikiai išsaugotu Vytauto paminklu. Dabar čia iškilusi statula, pavadinta „Dieve, laimink Lietuvą, laimink Nemuną keliaujančius“...

Kelionės akimirkos įamžintos nuotraukose, parodėlė yra LPKTS būstinėje, Ila.

**Jūratė MARCINKEVIČIENĖ
Stasys JUŠKEVIČIUS
Balys JUKNEVIČIUS**

LPKTS valdybos posėdis

LPKTS valdybos posėdis įvyko spalio 5 d. Pirmuoju klausimu kalbėjo LPKTS valdybos pirmininko pavaduotoja J.Marcinkevičienė. Ji informavo valdybos narius, kaip buvo vykdomi rugsėjo 6 d. įvykusio valdybos posėdžio nutarimai, kokie renginiai vyko minimu laikotarpiu. Svarbiausias jų – „Žygis į Vilnių“ - protesto akcija prieš energetikos objektų pardavimą Rusijai. Prieš tai tokios akcijos buvo surengtos Kaune ir kituose miestuose. LPKTS Kauno sk. ir Baltijos energetikos sistemų tyrimo asociacijos viceprezidentas Arimantas Dragūnevičius surengė Energetikos forumą, į kurį pakvietė daug Lietuvos energetikos specialistų. Energetikos forumo priimtos rezoliucijos išsiųstos Seimui bei Vyriausybei.

Pagrindinė valdybos posėdžio tema, kurią išsamiai aptarė LPKTS pirmininkas P.Jakučionis - pasiruošimas savivaldybių tarybų rinkimams. Jis kalbėjo apie apskričių rinkimų konferencijų būtinumą, kurių metu bus pasikeista informacija iš skyrių, pasidalyta patirtimi.

Į rinkimus einantys atskirais sąrašais skyriai turėtų sukviesti visuotinius susirinkimus ir aptarti su rinkimais susijusius klausimus.

Spalio 20 d. Kaune numatoma surengti išplėstinį Vyriausiojo rinkimų štabo posėdį, kuriame privalės dalyvauti LPKTS atstovaujantys savivaldybių tarybų nariai ir esantys pirmieji kandidatų sąrašuose asmenys, LPKTS tarybos nariai.

Pasirengimo rinkimams klausimais kalbėjo atstovas prie VRK P.Gvazdauskas, skyrių pirmininkai ir atstovai: Č.Dirkė (Šiauliai), J.Juodžbalienė (Alytus), V.Kaziulionis (Varėna), E.Strončikas (Jurbarkas), P.Rindokas (Tauragė), V.Vasiliauskas (Telšiai) ir kiti.

Spalio 26 d. 11 val. Vilniuje, mieste savivaldybės salėje, kviečiamas keturių organizacijų - LPKTS, LPTB, LLKS ir LPKS - bendras posėdis. Jame bus apibendrinamas kongreso „Komunizmo nusikaltimų įvertinimas“ darbas ir atskaita. Kviečiami LPKTS tarybos nariai. **Mūsų inf.**

Rinkimams artėjant

Būtų linksma, jei...

Pamažu įsibėgėja politinis rinkimų spektaklis, kurį pavadinčiau absurdo spektakliu. Jame pagrindiniu instrumentu groja valdančioji dauguma. Reikia užsitikrinti rinkėjų balsus – buvusiems partiniams ir represinių struktūrų darbuotojams atnaujinamos pensijos kaip „nukentėjusiems nuo represijų“, priimami įstatymai, suteikiantys teisę rinkimuose dalyvauti ir ne Lietuvos piliečiams. Nelogiška? Ką jūs! Viskas logiška, kas naudinga partijai ir Vyriausybei. Kurpiami ir skubos tvarka priimami įstatymai dėl politinio tarnautojų pasitikėjimo. Ir pralaimėjus rinkimus bus galima likti valdžioje („išėjus“ - pasilikti). Tarp partijos kolegų atsirado tarpusavio kreipinys - „bičiuliai“. O kaip gi kitaip? Sėkmingai prichvatizavus ir iškopinėjus Lietuvą visi bendražygiai tapo bičiuliais.

Rinkimų politinis šou valdančiajai daugumai tiesiog būtinas. Už jo - kaip už širmos. Kai vien tik į rinkimus nukreipiamas žmonių dėmesys, susidaro palanki proga sutvarkyti savo ir artimųjų žemiškuosius reikalus. Ir jei atsiranda toks „nesusipratėlis“ kaip Prezidentas, kuris išdrįsta reikšti nepasitenkinimą ponų žemės ūkiu, švietimo, kultūros, aplinkos apsaugos ir sveikatos apsaugos ministrų, tokio reikalingo žmogaus kaip Valstybės vaistų kontrolės vadovas darbu, už juos iškart mūru stoji premjeras, Seimo pirmininkas ir „bičiuliai“, susispietę į daugumos frakcijas. Tuo tarpu žmonėms aiškinama, kad „viskas gerai“, kad ministrai suplukę dirba tėvynės labui. Ką kalba Prezidentas – niekai: prasidėjo rinkimų kampanija, tad ši kritika - nulio vietoj.

Premjeras su mūsų mokesčių mokesčių pinigais elgiasi pagal principą: aš taip noriu. Ir ką tu jam... Kaip nuo žąsies vanduo. Žmonių nuomonė? Dėl to jam nei šilta, nei šalta. Jei ir šildo kas, tai kaip jaunavedį - nauja žmona. Be-

lieka tik dar gyvam esant pasistatyti paminklą. Tam geriausias būdas - atstatyti valdovų rūmus. O kad viskas sklandžiai vyktų, šis užsakymas be konkurso pavedamas vykdyti „bičiuliams“ iš Panevėžio. Tikimasi, kad jie neapsikaulins ir solidžiai parems rinkimų kampanijos metu.

Kaunas šio politinio spektaklio metu, lyginant su Vilniumi, beviltiškai atsilieka. Čia pirmuoju smuiku groja ne kas kitas, o Lietuvos „įžymybė“ p. V.Šustauskas. Bendru frakcijų sutarimu, jis bei jo frakcijos nariai miesto Tarybos posėdžiuose, vykusiuose praėjusių metų spalio mėnesį bei šių metų balandį, balsavo už Kauno elektrinės privatizavimą. O dabar visomis jėgomis stengiasi sukelti kuo didesnę triukšmą ir kaip nors šį ekonominį klausimą politizuoti. Klausiamė – ar ponas Šustauskas balsuodamas buvo blaivus ir atsakė už savo veiksmus. Didžiausia tikimybė, kad protas „pavažiavo“ intensyviai galvojant apie spindinčią prezidento kėdę. Žmogui sapnuojasi kilometrines dešras, kurią pirkis už prezidento rinkimų kampanijai skirtus pinigus ir visus pavaišins.

Šiomet kaip niekada Lietuvos žmonių laukia įdomūs dalykai. Vienas stengiasi išiamžinti ir apie tai kaip apie didžiausią nuopelną viešai skelbia, kitas siūlo „Bobelinę“ kaip ypač naudingą žmogaus sveikatai, trečias - kilometrines dešras (reikia suprasti – prie „Bobelinės“), ketvirtas - atsitvėręs nuo visų galinga tvora aiškina, jog nusipelnėme gyventi geriau ir kad partijai naudinga tai, kas naudinga Lietuvai; penktas skraido ir nežino, kur minkštai nutūpti, kad nesusitrenktų užpakalio (neduok, Viešpatie, tokio priėmimo kaip Kaune) ...

Būtų linksma, jei matant tokį turgų nepasidarytų liūdna.

Bronislovas PRIŽGINIŠKIS

Rugsėjo 15 d. Daukščių bažnyčioje (Marijampolės aps.) įvyko dviguba šventė: šv. Kryžiaus atlidai ir Pietų srities partizanų vado plk. S.Staniškio-Lito bei kovotojų, žuvusių už Lietuvos laisvę, pagerbimas. Į šventę suvažiavo daug žmonių iš vietinių apylinkių ir tolimesnių vietovių, svečių iš Vilniaus. Dalyvavo gausus būrys šaulių, buvusių partizanų, ryšininkų, Liudvinavo vid. mokyklos moksleivių. Bažnyčia buvo pilnutėlė, netilpusieji į ją glaudėsi šventoriuje.

Šv. Mišias aukojo mons. A.Svarinskas. Jis pasakė įspūdingą pamokslą – prisiminė sunkų ir kruviną kelią į laisvę, pabrėžė, kad laisvės kova dar nebaigta, o toje kovoje didžiausias pagalbininkas yra Kryžius.

Po šv. Mišių visi susibūrė prie šalia bažnyčios šventoriaus žuvusiems už Lietuvos laisvę pastatyto paminklo. Iškilmingą minėjimą pradėjo A.Sipienė. Gražią kalbą pasakė Seimo narys LPKTS pirm. dr. P.Jakučionis. Grojo Alytaus motorizuotojo pėstininkų bataliono orkestras, dainavo LPKTS Marijampolės skyriaus choras. Žuvusieji pagerbti saljutų salvėmis, tylos minute.

Po to šventės dalyviai autobusais, lengvomis mašinomis išvyko prie paminklo žu-

Prisiminta ir pagerbta

Eisena Daukšiuose pagerbiant žuvusiuosius už tėvynę. Groja Alytaus BPB orkestras

Plk. S.Staniškio-Lito gimtinėje

vusiems už Lietuvos laisvę, kurį pašventino Daukščių parapijos klebonas Alvydas Dvareckas. Čia ilsisi perlaidotų partizanų: Vyto Vyšniausko-Kmyno ir Juliaus Iršiaus-Kėkšto, palaikai. Prisiminimais pasidalijo partizanų ryšininkė, buvę partizanai. Grojant orkestrui, žuvusieji pagerbti saljutų salvėmis, vėliau – tylos minute.

Dalyviai vyko ir į Geležinių k. – į plk. S.Saniškio-Lito gimtinę. Čia jam pastatytas paminklas. Kalbėjo LLKS prezidiumo pirm. J.Čeponis. Skaudžią praeitį prisiminė tų dienų liudininkai. Skambėjo tremtinių choro dainuojamos partizanų dainos, atidžiai išklaudytas Liudvinavo vid. mokyklos moksleivių atliktas montažas. Paminklo papėdę papuošė gėlių puokštės, saljutavo salvės. Žymusis vadas taip pat pagerbtas tylos minute.

Pabaigoje nuoširdžios padėkos žodžius visiems renginio organizatoriams, programos atlikėjams ir dalyviams tarė LPKTS Marijampolės skyriaus pirm. V.Raibikis.

Šis renginys visiems priminė, koks skausmo ir netekčių kelias nueitas siekiant laisvės. Gaila, kad daugelis jau užmiršo šias aukas. Apie laisvę privalome galvoti kasdien – kad ją išsaugotume.

Juozas BELICKAS

Lankėmės Kudirkos Naumiestyje

Mes, vyresnės kartos žmonės, kiekvieną kartą su malonumu žiūrime Lietuvos TV laidas iš ciklo "Mūsų miesteliai" (vedėja N.Baužytė). Viena pastarųjų – apie Kudirkos Naumiestį. Lietuvos atsargos karininkų sąjungos Kauno skyriuje gimė idėja aplankyti šį miestelį. Ir ne tik todėl, kad čia gyveno ir dirbo Vincas Kudirka, bet ir dėl to, kad šioje laidoje parodyti žmonės – gimtinės patriotai, intelektualai, gebantys labai įtaigiai ir nuoširdžiai pasakoti apie savo miestelį, V.Kudirkos gyvenimo laikotarpį patirtus įvykius.

LAKS Kauno sk. valdybos kultūros komisijos pirmininko dim. mjr. Kazimiero Skrinsko iniciatyva rugsėjo pabaigoje kauniečiai lankėsi K.Naumiestyje. Mūsų surengtai ekskursijai talkino ir žurnalistė Nijolė Baužytė, vadovavo LAKS Kauno sk. valdybos pirmininkas dim. plk. Jonas Veselka, jo pav. dim. kpt. Aleksandras Dagys (pasku-

tinio Lietuvos Respublikos karininkų ramovės šeimininko mjr. Jokūbo Dagio sūnus), dim. mjr. Vytautas Baranauskas. Į kelionę vyko nemažai buvusių tremtinių, politinių kalinių ir 1941 m. birželio sukilimo dalyvių.

Pirmiausia aplankėme V.Kudirkos muziejų. Jau vien šio pastato išorė liudija apie didelį dėmesį tautos patriarchui. Kruopščiai surinkta ekspozicija ir jaudina, ir teikia nepaprastai vertingos

informacijos. Jo direktorė Natalija Manikienė išsamiai papasakojo apie saugomus eksponatus, vedžiojo po įžymiausias miestelio vietas. Susitikome su pasieniečiais. Ekskursijos pabaigoje lankėmės kapinėse, kur Amžinojo poilsio atgulė vienas didžiausių lietuvių tautos šviestulių – Vincas Kudirka.

Kazimieras SKRINSKAS
Zenono Šiaučiulio nuotr. išvykos dalyviai K.Naumiestyje

Perlaidoti partizano palaikai

Tauragiškiai Vincas Jakutis-Skaisgiris ir jo šeima karo ir pokario metais buvo nublokšti ir išsklaidyti. Vincas 1945 m. įsitraukė į rezistencinę kovą: įstojo į S.Stonio-Aluntos partizanų būrį. 1948 m. paskirtas Lelijos būrio vado pavaduotoju. Būrys veikė Dauglaukio-Gaurės apylinkėse. 1948 m. gruodžio 25 d. žuvo Kuisių kaime (nelaimingas atsitikimas). Partizanų gretose kovojo ir Vinco brolis Feliksas. Jis žuvo 1951 m. netoli Ariogalos.

Vincas Jakutis slapta buvo palaidotas Kuisių miškelių pakraštyje ir išgulėjo ten beveik 54 metus. Prieš trejus metus LPKTS Tauragės skyrius ėmė rūpintis partizano palaikų perlaidojimu. Nutarta perlaidoti Pajūrėlio kapinėse. Laidotuvės įvyko šių metų rugsėjo 21 d. Palaikai buvo pašarvoti Tauragės kovų ir kančių istorijos muziejuje. Vyko krikščioniškos laidojimo apeigos – giedojo "Tremtinio" choras, maldos metu paminėtos visų mūsų apylinkėse partizanavusių ir žuvusių pavardės.

Laidotuvėse dalyvavo daug žmonių (muziejaus patalpos tokiems renginiams per mažos). Didelę pagarbą parodė apsilankydamas šiose iškilmėse mons. Alfonsas Svarinskas, Tauragės klebonas Vincentas Gauronškis. Jie už visų nukankintų partizanų vėles laikė šv. Mišias. Į Amžinojo poilsio vietą karstą nešė kariškiai. Prie kapo pastatytas paminklas, kuriame įrašyti žodžiai: "Lietuvos partizanai, žuvę už tėvynės laisvę". Nors radome tik vieno brolio – Vinco palaikus, bet simboliškai čia ilsisi Feliksas Jakutis. Gal ir jo palaikai kada nors bus surasti...

Pranas RINDOKAS,
LPKTS Tauragės sk. pirmininkas

Nerami jaunystė

Aš, Paulina Luneckaitė-Belickienė, gimiau 1922 m. Ignalinos r., Daugėliško valsč., Kalvesalio k., darbščių ūkininkų šeimoje. Augome dviese su broliu Leonu. Lenkų okupacijos metu Ignalinos r., kaip ir Vilniaus kraštas, kentėjo priespaudą, buvo lenkinamas. Vietiniai žmonės slapta rinkdavosi į būrelius, gaudyte gaudė lietuviškus laikraščius, knygas, klausėsi radijo valandėlių. Tokioje patriotinėje aplinkoje augome ir mes – Luneckai.

Vokiečių ir lenkų karas paliko liūdnuos prisiminimus. Lenkai rinko vyrus į frontą. Liejosi motinų ašaros... Nušvito lietuvių nuotaika, kai Vilniaus kraštas buvo grąžintas Lietuvai. Brolis savanoriu stojo į Lietuvos kariuomenę. Deja, 1940 m. Lietuvą okupavo sovietai. Lietuvių kariuomenę pakeitė nuskurusi Raudonoji armija. O 1941 m. pavasarį prasidėjo tremtis, areštai, šaudymai. Mūsų šeimai pavyko išlikti.

Prasidėjo karas – jis žmonijai visada teikia skausmą. Jaunimui buvo draudžiama linksmintis, miestuose trūko maisto ir kitų dalykų, nebuvo kuo apsivilkinti. Brolis džiangėsi vilkėdamas lietuvišką kario milinę.

Nuo 1943 m. vokiečių kariuomenė ėmė trauktis atgal. Frontui artėjant Ignalinos, Švenčionėlių rajonuose suaktyvėjo rusų partizanai: pradėjo sprogdinti geležinkelius, plėsti gyventojus. Vyrus vertė vežioti juos per miškus, o vėliau sušaudydavo. Žmonės jų bijojo kaip maro. Pamenu, vieną naktį įsibrovė ir į mūsų namus. Tėvą pastatė prie sienos ir grasino nušauti. Mušė ir mamą. Man liepė pasakyti, kur brolis. Turbūt žinojo, kad Leonas vaikšto kariška miline, ir manė jį esant vokiečių agentą. Laimė, brolio nebuvo namie.

Panašiai elgėsi ir sugrįžę sovietai – „išvaduotojai“. Jiems talkino vietiniai komunistėliai, šnipai, sribai. Brolis nuo jų slėpėsi. Atsimenu 1944-ųjų gruodžio 8-ąją. Tą dieną Leonas apsilankė namuose, o naktį sribai apsupo sodybą ir ėmė šaudyti. Brolis per langą pabėgo. Šūviai jo net nesužeidė. Nuo to laiko jis tapo partizanų, o aš – ryšininke.

Likau be artimųjų

1945 m. rugpjūčio 30 d. ištrėmė mano tėvelius. Tuo metu buvau Vilniuje, todėl trėmimo išvengiau. Toliau mokiausi savo jėgomis. 1946 m.

Paulinos BELICKIENĖS pasakojimas, užrašytas Marijos RIMKIENĖS

Vergijų pančiuose

įstojau į Pedagoginį institutą. Pavyko įsidarbinti vaikų namuose auklėtoja. Labai pamilau našlaičius. Gailėdama mažylių dažnai nusižengdavau vidaus taisyklėms. Vaikams buvo draudžiama iš valgyklos išsinešti nuo pusryčių ar pietų likusį duonos gabalėlį. Aš tos „nuodėmės nematydavau“... Alkis ir nuovargis lydėjo ir mane. Gyvenau Antakalnio bendrabutyje, o paskaitos vyko netoli Aušros vartų. Pėstute kulniuodavau kasdien per visą miestą.

1947 m. balandžio 14 d., nelygiose kautynėse smarkiai sužeistas, nusišovė brolis. Jo ir kitų žuvusių partizanų išniekinti kūnai ilgai gulėjo Ignalinoje, o vėliau užkasė smėlynėje. Kai toje vietoje vyko statybos, jų kaulėliai liko po pamatais.

Saugumas susidomėjo ir manimi. Jaučiau, kad mane seka pionierių vadovė žydaitė Ala. 1948 m. pavasarį vyko instituto praktiniai darbai.

Paulina Luneckaitė su savo mama. 1953 m. Uralas

Turėjome važiuoti prie Baltijos. Labai norėjau pamatyti jūrą. Deja, 1948 m. gegužės 22 d. mane areštavo. Patekau į Lukiškių kalėjimą. Po smulkios kratos (išrengė nuogai) įstūmė į kamerą Nr. 6. Čia buvo mergina, vardu Jara (pavardės nepamenu), medicinos studentė. Netrukus atvedė ir daugiau suimtųjų. Iki ryto maža kamera buvo perpildyta. Kitą dieną visas išvarė į kiemą, sulaipino į mašinas. Be galo nustebau, kai kareivis man perdavė baltos duonos ir lašinių. Supratau, kad atnešta iš mano buto. Dar daugiau susijaudinau gavusi ryšulėlį iš savo auklėtinių...

Sibiras

Nors buvo graži pavasario diena, slėgė liūdnuos mintys. Prie vagonų vyrus atskyrė

nuo moterų. Po kelių dienų traukinys pajudėjo. Kelionė truko daugiau nei mėnesį. Važiuodami matėme daug ešelonų su tremtiniais. Viena bendrakerleivė – Janina Savickaitė kitame sąstate pamatė savo tėvus. Sargybiniai buvo neblogi – įleido juos į

Likimo draugės. 1950 m. gruodžio 5 d.

mūsų vagoną. Kelionėje gaudavome „kipetoko“ (virinto vandens), retkarčiais – sriubos ar košės. Čeliabinske varė į pirtį. „Pražarkėje“ (karštoje patalpoje) iškaitino mūsų drabužius – naikino utėles. Išlaidino Mansko r., Orešnoje, Šalo komendantūroje. Mūsų vyrai pastatė „šalašus“ – palapines iš karčių, uždengtas atsivežtomis paklodėmis. „Grindis“ irgi išklojo pagaliais.

Mus varė į miško kirtimo darbus. Reikėjo kuo greičiau per taigą paruošti kelią geležinkeliiui. Turėjome tik kirvius, rankinius pjūklus, kastuvus. Labai vargino mašalai. Gelbėjomės laužų dūmais. Nuo bado gynėmės uogomis, grybais, „čeremša“ (miško česnakais). O komendantas Petročenko dar ir keikė mus, kad blogai dirbame.

Žiemą kentėme šaltį – neturėjome šiltų drabužių, trūko maisto. Menu, kaip tremtinys vilnietis Aleksandras kartą mus pavaišino cukrumi. Koks buvo džiangsmas atsigerti saldžios arbatos!

Įsiminė pirmosios Kūčios. Surošėme bendrą stalą. Valgiai iš sutaupytos silkės, cukraus, duonutės. Viena turėjo iš Lietuvos atsiųstą kalėdaitį. Dalijomės jį kaip švenčiausią relikviją. Kartu meldėmės, giedojome kalėdines giesmes. Kiekvienas prisiminėme išblaškytus namiškius. Jautėmės kaip viena šeima.

Sunkus gyvenimas ten

Liūdnas mintis praskaidrindavo iš artimųjų gauti laišakai. Ypač maloniai mane nustebino laiškutis iš mano auklėtinių. Rašė, kad manęs labai pasiilgę. Jie matė, kaip pikti

bau tik apie metus.

1952 m. rugsėjo mėn. mane išleido pas mamą. Nors kelionė buvo ilga ir varginanti, susitikti po 7 metų buvo neapsakomas džiangsmas! Radau ją susenusią, suvargusią. Gyveno mažyčiaime kambarėlyje, be elektros ir patogumų. Kieme – vien purvas. Aš neturėjau šiltų drabužių, todėl įdarbino mane kontoroje už 6 km. Atlyginimas čia buvo mažas ir pavasarį išėjau dirbti miško darbų. Buvau silpnos sveikatos ir fizinį darbą dirbti nepratusi. Tokios baltarankės nepageidavo. Dėkinga Zuzanai Čaikauskaitei, kuri mane mokė, kaip reikia dirbti, užtardavo ir net už parankės pavargusią parvesdavo namo. Vėliau motoristas Stasys Keršys iš gailėsčio priėmė mane savo padėjėja. Reikėjo nuvalyti augmeniją nuo pjaujamų medžių, prilaikyti pjūklą.

1954 m. mane nusiuntė į miško priėmėjų kursą. Kartu mokėsi vietinė mergina iš mūsų gyvenvietės. Jai mokslas nesisekė ir grįžo neišlaikiusi egzaminų. Ją tuojau įdarbino miško priėmėja. Kai aš grįžau su baigimo pažymėjimu, darbo vietos neliko. Teko vėl eiti miško darbų dirbti. Laimė, vienai lietuvei rekomendavus įsidarbinau Kuproso buhalterijoje ORS-o sąskaitininke.

Sugrįžimas

1955 m. ištekėjau už Petro Belicko, į tremtį grįžusio iš sovietinių lagerių. Sulaukėme dviejų sūnelių. 1964 m. birželį, sulaukusi 76 metų, mirė mama. Atgulė šalia tėvelio.

1965 m. grįžome į Lietuvą. Prieš išvažiuodami prie tėvelių kapo įkasėme didelius metalinius kryžius su lietuviškais įrašais. Ačiū Dievui, kad 1989 m. turėjome galimybę parsivežti tėvelių palaidavimo vieta. Vyras perlaidojo ir savo tėvelių palaikus į gimtąsias Šaukėnų kapines. O mano tėvų kaulėliai atgulė Ignalinos r., Kalvesalio kapinaitėse, kur ilsisi ir jų protėviai. Lengviau atsikvėpėme, kad išpildėme didžiausią savo artimųjų svajonę – ilsėtis Lietuvos žemėlėje.

Gal kas nors atpažinsite nuotraukose save ir parašysite Paulinai BELICKIENEI-LUNECKAITEI, Talšos 4-51, Šiauliai, arba paskambinsite tel. (8-21) 438606.

Antaną Survilą prisiminus

Antanas Survila, Lietuvos Nepriklausomybės kovų savanoris, Vyties kryžiaus kavaliereus, gimė 1906 m. Girkalnio valsč., Raseinių aps. Dalyvavo kovose su bolševikais, lenkais ir bermontininkais. Nepriklausomos Lietuvos Vyriausybė skyrė savanoriui žemės sklypą. Antanas sukūrė šeimą, augino dukrą Bronę ir sūnų Justiną. Buvęs karys ne tik dirbo žemę, bet ir aktyviai dalyvavo visuomeniniame gyvenime iki lemtingojo 1941-ųjų birželio 14-osios ryto. Survilų šeima kartu su kitais Lietuvos patriotais buvo išvežta į Rusijos šiaurę.

1942 m. mes, vaikai – vienuolikmetė Bronė ir Justinas, kaimynams padedant, palaidojome nuo bado mirusį brangų Tėvelį, vėliau – dėl tos pačios priežasties mirusią mylimą Mamytę. Likome vieni vieni svetimoje žemėje...

Tegul Viešpats palaimina mūsų šeimos auką Lietuvai.

**Bronė SURVILAITĖ-
PLIUNDŽIUVAITIENĖ**

Skelbimai

Spalio 12 d. (šeštadienį) Vytautiškių k., Lazdijų r., bus šventinamas paminklas Tauro apyg. Geležinio Vilko rinktinės Juozo Karašausko-Liepos būrio partizanams, žuvusiems prieš 55 metus.

11 val. šv. Mišios Krosnos bažnyčioje, po jų vyksime į partizanų žūties vietą.

Kviečiame dalyvauti.

Spalio 16 d. 11 val. LPKTS Širvintų skyrius kviečia visus į susitikimą su buvusiais politiniais kaliniais, "Varpo" leidėjais.

Renkamės prieš parapijos senelių namų.

Spalio 20 d. (sekmadienį) 12 val. Kėdainių r. Dotnuvos bažnyčioje bus aukojamos šv. Mišios už Prisikėlimo apygardos vadą Juozą Paliūną-Rytą, žuvusį prieš 50 metų, ir kitus šio krašto partizanus.

Po šv. Mišių pasimelsime prie jų kapo Dotnuvos kapinėse ir vyksime prie paminklo J.Paliūno žūties vietoje.

Dėmesio!

Priimami vardiniai akmenys iš norinčiųjų įamžinti tremtinių, politinių kalinių, Laisvės kovų dalyvių atminimą Klaipėdos memorialė, prie Tautos kančios paminklo, S.Daukanto gatvėje.

Informaciją suteiksime LPKTS Klaipėdos sk. būstinėje, Liepų g. 3. Tel. (8-46) 493476 arba 410470.

Atsiliepkite

Buvę lagerio draugai ieško **Justino Bielskaus**, gimusio apie 1928 m. Vilkaviškio ar Marijampolės r., Gaisrių k. Kalėjo Norilske, Irkutsko sr. Čiunos rajone. Ką nors žinančius rašyti **Petrui Gumauskui, Kumelionių 4, Marijampolės r.**

Nuotr. Justinas Bielskus

Norėčiau, kad atsilieptų **Algis BALČIŪNAS**, su kuriuo buvau lageryje prie Pečioros upės 1949 m.

Rašykite **Jonui Paparčiui, Vytenio g. 12-20, Marijampolė**. Arba skambinkite tel. (8-343) 59430.

1944 m. liepos 15-16 d. iš Merkinės Marijampolės link traukėsi 44 žmonių (tarp jų daug policininkų) būrys. Apie liepos 20 d. Marijampolės aps., Padovainio k., prie Buktos dvaro, keturi policininkai važiuodami į dvarą parsivežti maisto pateko į raudonųjų pasalą ir žuvo. Yra žinoma, kad žuvo **Stasys Mačiulskas** (g. 1915 m.). Atrodo, kad žuvo ir **Petras Pinkevičius** (g. 1915 m.) ir dar du policininkai, kurių pavardžių nepavyko nustatyti.

Jei ką nors žinote apie minėtų policininkų žūties aplinkybes, prašau rašykite adresu: **G.Lučinskui, Statybinių g. 71-23, Alytus**, arba skambinkite tel. (8-614) 70978.

Dėmesio!

Spalio 19 d. (šeštadienį) 11 val. Šiaulių miesto savivaldybės salėje įvyks LPKTS Šiaulių apskrities skyrių - Kelmės, N.Akmenės, Kuršėnų (Šiaulių r.), Joniškio, Pakruojo, Radviliškio ir Šiaulių miesto skyrių tarybų bei rinkimų štabų jungtinė konferencija.

Darbotvarkėje: skyrių organizacinė veikla ir materialinė būklė; pasirengimo rinkimams strategija ir taktika. LPKTS skyrių tarybų, rinkimų štabų ir seniūnų dalyvavimas būtinai.

Dalyvaus Sąjungos vadovai, svečiai.

Šiaulių apskrities koordinacinė taryba

ILSĖKITĖS RAMYBĖJE

Albinas Miselis 1932-2002

Gimė Panevėžio aps., netoli Šeduvos, ūkininkų šeimoje. Mokėsi Šeduvos gimnazijoje. 1945 m. areštavus brolių Vitalį, šeimai buvo persekiojama ir 1949 m. kovo mėn. ištremta į Irkutsko sr., Tuluno r., Pevor gyv. 1955 m. baigė Tuluno ž.ū. mechanizacijos technikumą, paskirtas dirbti į tokį pat technikumą Alarsko r., Kutuliko gyv. 1956 m. vedė, užaugino dukrą ir sūnų. 1957 m. grįžo į Lietuvą. Dirbo Raseinių ž.ū. mechanizacijos mokykloje, Tirulių durpyne, Mažeikių ir Kėdainių EA gamyklose. 1966 m. baigė Kauno politechnikumą. 1980-1999 m. dirbo autoservise. Nuolat ir drąsiai rašė į rajoninį laikraštį ir į "Tremtinį". Buvo aktyvus LPKTS Kėdainių sk. tarybos narys.

Palaidotas Kėdainiuose, Kauno gatvės kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame žmoną ir vaikus.

LPKTS Kėdainių skyrius

Teklė Jadvyga Buslytė-Pečienė 1926-2002

Pagal specialybę – mokytoja. Iš Vilkijos ištremta 1949 m. į Irkutsko sr., Čeremchovą. Tremtyje dirbo prie miško kirtimo darbų.

Nuoširdžiai užjaučiame artimuosius.

LPKTB Kauno skyrius

Vanda Buivydaitė-Jurkevičienė 1934-2002

Gimė Molėtų r., Pastovėlio k., ūkininkų šeimoje. 1948 m. tapo partizanų ryšininke. 1951 m. su tėvais ištremta į Irkutsko sr. Į Lietuvą grįžo 1958 m. Apsigyveno Molėtų r., Šakių k. Ištekejo. Užaugino dvi dukras. Dirbo kolūkyje ir Utenos dailės kombinate namudininke. Buvo LPKTS Molėtų sk. narė.

Žuvo autoavarijoje. Palaidota Suginėčių kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame dukras ir artimuosius.

LPKTS Molėtų skyrius

Antanina Šatkutė 1922-2002

Gimė Tauragės r., Žygaičių sen., Trakiniškių k., ūkininko šeimoje. Tėvus, Antaniną ir seserį ištremė 1948 05 22 į Irkutsko sr., Zimos r., centrinį Chazaną. Viena sesuo liko Lietuvoje. Du broliai partizanai žuvo. Iš tremties grįžo 1960 m. be teisės gyventi Lietuvoje.

Palaidota Tauragės Papušynio kapinėse.

Užjaučiame artimuosius.

LPKTS Tauragės skyrius

Jadvyga Strazdaitė 1922-2002

Gimė Ukmergės aps., Mažeikiškių k., ūkininkų šeimoje. 1941 m. ištremtas vyriausiasis brolis, 2 jaunesnieji broliai – partizanai žuvo. Jadvyga 1949 m. areštuota ir nu-teista 25 m. Kalėjo Kazachstano sr. Balchašo lageryje. 1955 m. grįžo į Lietuvą. Gyveno Kaune.

Palaidota Kauno Eigulių kapinėse.

Projektas "Pažinkime Lietuvą ir jos etnines žemes"

Spalio 12 d. 6 val. "Rudenėjanti Ryga". Seniausias Europoje Navigacijos muziejus. Vokiškoji, latviškoji, švediškoji Ryga. Susitikimas su lietuvių mokyklos atstovais. Lido – pramogų parkas. Latvių nacionalinė virtuvė. Akvalandija. Kaina 56 Lt.